

Опубліковано 25 вересня 2018 року, Автор Еміль Сахакян

Денісов проти України

Резюме справи

Форум: Європейський Суд з прав людини (Велика Палата)

Номер справи: 76639/11

Дата винесення судового рішення: 25 вересня 2018

Факти

Позивач, Анатолій Денісов, був усунений з посади Голови Київського апеляційного адміністративного суду без його присутності (*in absentia*) (під час того, як він перебував на лікарняному) через невиконання своїх офіційних обов'язків у 2011 році. Він продовжував перебувати на посаді звичайного судді Суду, зі зменшеної заробітною платою та пенсією, поки він не вийшов на пенсію у 2013 році. Київський апеляційний адміністративний суд розглядає справи, пов'зані з президентськими виборами, рішеннями Уряду та Центральної Виборчої Комісії. Як Голова Суду, позивач піддавався та чинив супротив неодноразовому безпосередньому політичному втручанню та залякуванню зі сторони членів правлячої партії, включаючи посадовців Вищої Ради Юстиції, органу, що вносить подання про призначення суддів та ухвалює рішення про їх звільнення з посади.

Позивач оскаржував, згідно зі статтею 6(1) Європейської Конвенції з прав людини, неупередженість та незалежність національного провадження щодо його звільнення з посади. Він також подавав скаргу щодо порушення його права на повагу до приватного життя згідно зі статтею 8 Конвенції. Він також порушив питання щодо порушення статті 18 Конвенції, стверджуючи, що його звільнення було політично вмотивоване. Позивача представляли ЕНРАС та Александр Халбан (британський адвокат).

Судове рішення

Велика Палата визнала порушення статті 6(1) щодо неупередженості та незалежності національного провадження, що стосувалося усунення позивача з посади. Вона постановила, що структурні вади у складі Вищої Ради Юстиції (ВРЮ),

які було визначено у справі [Олександр Волков проти України \(№ 21722/11\)](#), [09.01.2013](#), також мали місце в цій справі. Зокрема, більшість у ВРЮ складалася з персоналу, який не є суддями, яких було безпосередньо призначено представниками виконавчої та законодавчої влади. ЄСПЛ також постановив, що аргумент позивача щодо особистого упередження деяких членів ВРЮ, - обґрунтований, оскільки представник ВРЮ відіграв роль у попередньому розгляді справи позивача та внесенні пропозиції перед ВРЮ.

Суд постановив, що Вищий Адміністративний Суд виявився не в змозі надати достатній розгляд оскарженого провадження в ВРЮ, оскільки він не зробив спроби оцінити аргумент позивача щодо браку неупередженості та незалежності у цьому провадженні. Також були знайдені серйозні невідповідності між декларованими та справжніми підставами судового розгляду. В той час як ВРЮ стверджувала, що позивач не оскаржував факти, які слугували основою для цього звільнення, позивач стверджував, що ВРЮ не обґрунтувала свої висновки, адже вона не посилалася на конкретні обставини справи.

Суд не знайшов порушення статті 8 Конвенції, адже професійна репутація позивача не була під питанням: його усунення з посади стосувалося його якостей як керівника та він залишився суддею після його усунення з посади Голови Суду. ЄСПЛ відхилив скаргу позивача згідно зі статтею 18, тому що вона подавалася після того, як сплинув шестимісячний строк, та скаргу за статтею 1 Протоколу 1, як несумісну *ratione materiae* з Конвенцією та Протоколами до неї.

Позивачу було присуджено 3000 євро у якості моральної компенсації.

Коментар

Дана справа була спочатку частиною справи [Куліков та інші проти України \(№ 5114/09\)](#) 19.01.2017, групи справ, які стосувалися звільнення суддів різних рівнів, але була передана до Великої Палати Суду у квітні 2017 року. Зважаючи на сьогоденні умови та загрозу незалежності судових органів у деяких країнах Європи

([включаючи деякі країни ЄС](#)), дана справа могла би бути можливістю для Великої Палати розглянути детально роль Голови суду як гаранта його незалежності. Велика Палата, однак, натомість визначила "межу серйозності", для доказів, що мають бути надані позивачами, аби порушення статті 8 було визнане. ЄСПЛ вирішив скарги, які стосуються дій держави, щодо приватного життя особи (причинний підхід) від тих, що стосуються впливу дій держави на близьке оточення особи (включаючи матеріальні наслідки), можливості встановити та розвинути відносини з іншими людьми, та/або їхню репутацію (наслідковий підхід).

ЄСПЛ посилався на попередні справи Волков та Куліков, підкреслюючи, що ідентичні вади існують і в даній справі, демонструючи систематичний характер проблеми під час цього періоду (2008-2013). Велика кількість реформ українського законодавства та Конституції (2016) була вже здійснена з метою покращення незалежності та неупередженості судової системи та судової підзвітності, та зменшення впливу на судову гілку влади зі сторони Парламенту та Президента. Якщо конституційні та законодавчі зміни будуть дійсно реалізовані, це повинно забезпечити незалежність судової влади та ВРЮ. У подальшій перспективі це має покращити судову незалежність, поширити доступ до правосуддя та захистити верховенство права в Україні.

Читати судове рішення можна [тут](#). Також див. [резюме ЕНРАС з дати винесення рішення](#).